

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Факультет філології

Кафедра української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“ ”

С.В. Нарин

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання української мови

Освітня програма: **“Українська мова і література”
Перший (бакалаврський рівень)**

Спеціальність: **014 Середня освіта
014.01 Українська мова і література**

Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**

Робоча програма “Методика викладання української мови” для студентів за напрямом підготовки (спеціальністю) 014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література. Протокол № 1 від “27” серпня 2019 р. – 16 с.

Розробник:

кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови
Факультету філології Грещук Валентина Василівна

Програма затверджена на засіданні кафедри української мови

Протокол від “27” серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри української мови

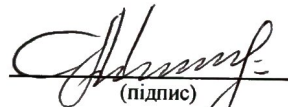

(підпис) В.В. Грещук
(прізвище та ініціали)

“ 27 ” серпня 2019 р.

Схвалено методичною радою Факультету філології

Протокол від “30” серпня 2019 р. № 1

Голова

(підпис) А.М. Мартинець
(прізвище та ініціали)

“ 30 ” 08 2019 р.

© Грещук В.В., 2019 рік
© ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені
Василя Стефаника», 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 6,0	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Нормативна		
Модулів – 2	Напрямок підготовки (спеціальність) 014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література	Рік підготовки:		
Змістових модулів – 4		3-й	3-й	
Загальна кількість годин – 180		Семестр		
		5-й	5-й	
		Аудиторних		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Освітньо-кваліфікаційний рівень Бакалавр	60 год	16 год
			Лекції	
	24 год		10 год	
	Практичні, семінарські			
	18 год		6 год	
	Лабораторні			
		18 год	–	
		Самостійна робота		
		120 год	164 год	
		Вид контролю: екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:3

для заочної форми навчання – 1:8

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Методика викладання української мови» – науково обґрунтувати систему навчання української мови на основі досягнень сучасної методичної науки, педагогічного досвіду учителів-словесників, а також кращих вітчизняних педагогів-методистів минулого; формувати у майбутніх вчителів національно свідоме ставлення до української мови як рідної та державної, розуміння її значення як предмета шкільного навчання і засобу засвоєння інших дисциплін.

Завдання вивчення дисципліни «Методика викладання української мови»:

- підготувати майбутніх вчителів до педагогічної діяльності в умовах формування сучасної школи, реалізації концепцій мовної освіти в Україні;
- збагачувати майбутніх учителів-словесників знаннями у сфері методики української мови, на основі яких вони могли б домагатися свідомого і міцного засвоєння учнями програмового матеріалу з мови, ефективно організовувати навчальну діяльність школярів та формувати їх пізнавальну самостійність;
- формувати у студентів професійно-методичні вміння та дослідницькі навички; розвивати уміння здійснювати самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження;
- розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до удосконалення своєї професійної підготовки; навчати майбутніх учителів самостійно працювати з науково-методичною літературою, лінгводидактичним матеріалом;
- стимулювати науково-методичну творчість студентів, навчати співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, прагнути вдосконалювати свою педагогічну освіту та прищеплювати творче ставлення до вчительської праці, застосовувати педагогічні інновації;
- виховати у студентів особистісні якості майбутнього педагога, відповідального ставлення до виконання ролі вчителя, прагнення постійно займатися самоосвітою, саморозвитком, самовдосконаленням;
- формувати у майбутніх учителів національно свідомого ставлення до української мови як рідної і державної, розуміння її значення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути **компетенцій**:

- визначення основних понять з методики мови, дидактичних принципів та психологічних основ навчання, методів, прийомів і засобів засвоєння знань;
- встановлювати співвідношення між теоретичним матеріалом і практичними вміннями, диференціювати мовний матеріал за ступенем складності його засвоєння та виділяти в ньому головне;
- визначення типів уроків з мови, їх структурних компонентів, а також спрямовування навчального процесу на застосування інноваційних технологій.

компетентностей:

- здатності вести позакласну роботу з української мови, вдало поєднуючи систематичні та епізодичні форми;
- здатності працювати індивідуально, у парах і в групах;

- здатності визначати основні завдання на кожному етапі вивчення шкільного курсу української мови, оптимально використовувати можливості рідної мови для освітніх, виховних та розвивальних цілей;
- загальнопрофесійної здатності майбутнього фахівця реалізувати професійну й особистісну самоосвіту, визначати індивідуальну освітню траєкторію, проектувати професійне зростання;
- здатності проектувати новий навчальний зміст та адекватні йому технології й методики навчання, проектувати форми й методи контролю якості освіти, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- здатності кваліфіковано працювати зі значними обсягами інформації;
- здатності планувати навчальний матеріал за темами, розділами, на семестр, а також складати плани-конспекти уроків, визначаючи ефективну систему завдань і вправ та прогнозуючи пізнавальну діяльність учнів;
- здатності комплексно використовувати набуті філологічні та методичні знання у практиці викладання української мови;
- здатності застосовувати різноманітні форми та методи викладання української мови у загальноосвітній школі, професійні знання в організації виховної діяльності в класі;
- здатності розуміти основні функції та завдання педагогіки школи та специфіки діяльності педагога;
- здатності володіти технологією основних методів і прийомів навчання, оптимально використовувати елементи програмування комп'ютеризації у вивченні мови, наочність і ТЗН.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Загальні питання методики навчання української мови

Тема 1. Методика української мови як наука і навчальна дисципліна. Зміст і побудова курсу. Українська мова як навчальний предмет в загальноосвітній школі. Психологічні й дидактичні основи навчання української мови. Методи, прийоми і засоби навчання. Планування навчального процесу з української мови: календарні, тематичні і поурочні плани.

Тема 2. Принципи побудови і зміст чинних програм і підручників з мови. Зміст шкільного курсу фонетики, його зв'язок із вивченням графіки, орфоєпії, орфографії. Методика вивчення лексикології і фразеології української мови. Лексична робота у системі занять з інших розділів шкільного курсу мови. Методика вивчення будови слова і словотвору. Практичне ознайомлення учнів зі способами словотвору.

Тема 3. Методика мовленнєвого розвитку учнів. Основні види мовленнєвої діяльності і мовленнєвих умінь. Слухання і читання, їх види. Говоріння і письмо. Монологічне і діалогічне мовлення. Організація перевірки знань учнів, умінь та навичок з української мови, види та способи їх перевірки. Тестування у процесі вивчення української мови.

Тема 4. Технологія навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах. Методи і прийоми навчання української мови. Засоби активізації навчальної діяльності на уроках української мови. Типи уроків української мови, їх структура та методика проведення. Формування пізнавальної самостійності учнів у вивченні рідної мови. Упровадження інноваційних технологій на уроках мови.

Змістовий модуль 2.

Мовленнєвознавчі дисципліни як лінгвістична основа розвитку мовлення учнів

Тема 5. Місце граматики у шкільному курсі української мови, пізнавальне і практичне значення граматики. Загальні питання методики вивчення граматики. Методи і прийоми теоретично-практичного вивчення частин мови у поєднанні з орфографією. Етапи вивчення синтаксису і пунктуації, їх зміст і завдання. Поняття про пунктограму. Труднощі у вивченні окремих питань пунктуації та шляхи їх подолання.

Тема 6. Завдання, зміст і місце роботи зі стилістики та загальних відомостей про мову у 5-9 класах. Методика вивчення стилістики у шкільному курсі мови. Використання дидактичного матеріалу текстів різних стилів. Характеристика знань, умінь і навичок зі стилістики в чинних програмах з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів. Поняття про різні стилі мовлення, які вивчаються у загальноосвітніх закладах. Методика написання різних жанрів публіцистики. Методика написання різних видів ділових паперів. Систематизація та узагальнення знань зі стилістики у старших класах.

Тема 7. Методика розвитку зв'язного мовлення та основні види робіт: методика їх проведення та перевірки. Переказ і твір у системі роботи над формуванням мовленнєвих умінь. Елементи ділового мовлення, оформлення ділових паперів та опрацювання газетних жанрів (інформаційна замітка, замітка на дискусійну тему, стаття на морально-етичну тему, інші жанри).

Змістовий модуль 3.

Методика розвитку мовлення учнів у загальноосвітніх навчальних закладах

Тема 8. Види і зміст роботи з розвитку зв'язного мовлення та його місце в системі мовної підготовки учнів. Методика розвитку навичок зв'язного усного літературного мовлення. Критерії і норми оцінювання. Удосконалення мовлення та мовної грамотності учнів 10-11 класів. Робота над мовленням у зв'язку із вивченням літератури, удосконалення стилістичних знань, умінь і навичок.

Тема 9. Основні напрямки та принципи роботи над зв'язним писемним мовленням. Методика роботи над писемним висловлюванням. Написання

переказів і творів. Шляхи попередження і виправлення мовних і мовленнєвих помилок у письмових роботах учнів.

Змістовий модуль 4.

Позакласна та факультативна робота з української мови.

Методична робота вчителя-словесника

Тема 10. Принципи організації позакласної роботи та її взаємозв'язок із класними заняттями. Зміст позакласної роботи, основні її форми. Елементи наукового дослідження у позакласній роботі. Факультативні заняття з української мови як засіб здійснення диференційованого навчання. Програми факультативних курсів та специфіка роботи на факультативних заняттях. Значення і форми методичної роботи вчителя-словесника. Шляхи і засоби підвищення професійної кваліфікації вчителів.

Тема 11. Наукова робота учнів, її організаційно-педагогічне забезпечення і підтримка. Науково-дослідницька робота старшокласників.

Тема 12. Педагогічна практика студентів. Значення і форми методичної роботи. Шляхи і засоби підвищення кваліфікації вчителів. Робота методичних об'єднань.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Загальні питання методики навчання української мови												
Тема 1.	12	2				10	14	2	2			10
Тема 2.	16	2	2	2		10	17	2				15
Тема 3.	16	2	2	2		10	15					15
Тема 4.	16	2	2	2		10	20					20
Разом за змістовим модулем 1	60	8	6	6		40	66	4	2			60
Змістовий модуль 2.												
Мовленнєвознавчі дисципліни як лінгвістична основа розвитку мовлення учнів												
Тема 5.	16	2	2	2		10	12	2				10
Тема 6.	16	2	2	2		10	12		2			10
Тема 7.	16	2	2	2		10	20					20
Разом за змістовим модулем 2	48	6	6	6		30	44	2	2			40
Змістовий модуль 3.												
Методика розвитку мовлення учнів у загальноосвітніх навчальних закладах												
Тема 8.	16	2	2	2		10	10		2			8
Тема 9.	14	2	2			10	12	2				10

Разом за змістовим модулем 3	30	4	4	2		20	22	2	2			18
Змістовий модуль 4.												
Позакласна та факультативна робота з української мови.												
Методична робота вчителя-словесника												
Тема 10.	12	2				10	12	2				10
Тема 11.	16	2	2	2		10	18					18
Тема 12.	14	2		2		10	18					18
Разом за змістовим модулем 4	42	6	2	4		30	48	2				46
Модуль 2												
Екзамен												
Усього годин	180	24	18	18		120	180	10	6			164

5. Теми семінарських занять
(навчальною програмою не передбачено)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Методика викладання української мови як наука і навчальна дисципліна. Психологічні й дидактичні основи навчання. Методи, прийоми і засоби навчання української мови. Типи і структура уроків з мови та методика їх проведення.	2	2
2	Зміст шкільного курсу фонетики. Методика вивчення лексикології і фразеології.	2	
3	Методика вивчення словотвору. Методика мовленнєвого розвитку учнів та основні види мовленнєвої діяльності, мовленнєвих умінь.	2	
4	Методи і прийоми теоретично-практичного вивчення частин мови у поєднанні з орфографією.	2	
5	Етапи вивчення синтаксису і пунктуації в школі, їх зміст і завдання. Пунктограма. Труднощі у вивченні пунктуації та шляхи їх подолання. Методика вивчення стилістики у шкільному курсі мови.	2	
6	Уроки розвитку зв'язного мовлення, основні види робіт, методика їх проведення та оцінювання. Переказ. Види творів у системі роботи над формуванням мовленнєвих умінь (твір-опис, твір-роздум, твір-розсуд). Елементи ділового мовлення. Удосконалення знань з української мови у 10-11 класах. Робота над мовленням у зв'язку із вивченням літератури, удосконалення стилістичних знань, умінь і навичок.	2	2
7	Факультативні заняття з української мови, як засіб здійснення диференційованого навчання. Мета та завдання проведення факультативних занять з української мови, їх місце у навчально-виховному процесі. Аналіз авторських програм факультативних занять. Методика проведення факультативних занять з української	2	

	мови. Аналіз конспектів факультативних занять з української мови. Розроблення конспектів факультативних занять з української мови.		
8	Позакласна робота з мови, її зміст та основні форми. Роль і місце позакласної роботи в системі навчання української мови. Форми і зміст позакласної роботи. Шкільний кабінет української мови – осередок позакласної роботи.	2	2
9	Значення і форми методичної роботи вчителя-словесника, шляхи і засоби підвищення його кваліфікації. Вивчення педагогічного досвіду, його систематизація та узагальнення.	2	
Разом		18	6

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Аналіз змісту навчання та структури шкільного курсу української мови в школах.	2	
2	Сучасний урок української мови, його структурні елементи. Спостереження й аналіз уроку української мови в школах.	2	
3	Упровадження інноваційних технологій на уроках мови.	2	
4	Навчання української мови та мовлення на основі тексту в школі. Методика аналізу тексту на уроках української мови.	2	
5	Методика ознайомлення учнів із стилями мовлення, формування стилістичних умінь і навичок.	2	
6	Методика формування риторичних умінь і навичок в учнів 5-9 класів.	2	
7	Переказ у системі роботи над формуванням мовленнєвої діяльності.	2	
8	Твір як вид роботи над формуванням мовленнєвих умінь.	2	
9	Перевірка та оцінювання письмових робіт учнів з української мови.	2	
Разом		18	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Методика української мови як наука і навчальна дисципліна. Зміст і побудова курсу. Українська мова як навчальний предмет в загальноосвітній школі. Принципи побудови і зміст чинних програм і підручників з мови.	6	10
2	Оновлення сучасної шкільної мовної освіти. Нові підходи до трансформації змісту шкільної мовної освіти. Компетентісний підхід до навчання української мови у школі. Шкільна мовна освіта: від загальних орієнтирів до стандартів. Психологічні й дидактичні основи навчання української мови. Методи, прийоми і	6	6

	засоби навчання.		
3	Типи уроків з української мови, їхні структурні компоненти та методика проведення уроків.	6	8
4	Планування навчального процесу з української мови: календарні, тематичні і поурочні плани. Формування пізнавальної самостійності учнів у вивченні рідної мови.	6	8
5	Зміст шкільного курсу фонетики, його зв'язок із вивченням графіки, орфоєпії, орфографії. Методика вивчення лексикології і фразеології української мови.	6	10
6	Лексична робота у системі занять з інших розділів шкільного курсу мови. Методика вивчення будови слова і словотвору. Практичне ознайомлення учнів зі способами словотвору.	6	8
7	Методика мовленнєвого розвитку учнів. Основні види мовленнєвої діяльності і мовленнєвих умінь. Слухання і читання, їх види. Говоріння і письмо. Монологічне і діалогічне мовлення.	6	10
8	Організація перевірки знань учнів, умінь та навичок з української мови, види та способи їх перевірки. Тестування у процесі вивчення української мови.	6	8
9	Місце граматики у шкільному курсі української мови, пізнавальне і практичне значення граматики. Загальні питання методики вивчення граматики.	6	8
10	Методи і прийоми теоретично-практичного вивчення частин мови у поєднанні з орфографією.	6	6
11	Етапи вивчення синтаксису і пунктуації в школі, їх зміст і завдання. Пунктограма. Труднощі у вивченні пунктуації та шляхи їх подолання.	6	8
12	Методика вивчення стилістики у шкільному курсі мови. Засвоєння загальних відомостей про мову у 5-9 класах.	6	10
13	Уроки розвитку зв'язного мовлення, основні види робіт, методика їх проведення та оцінювання. Переказ.	6	6
14	Види творів у системі роботи над формуванням мовленнєвих умінь (твір-опис, твір-роздум, твір-розсуд).	6	8
15	Елементи ділового мовлення, оформлення ділових паперів та опрацювання газетних жанрів (інформаційна замітка, замітка на дискусійну тему, стаття на морально-етичну тему, інші жанри).	6	10
16	Удосконалення знань з української мови у 10-11 класах. Робота над мовленням у зв'язку із вивченням літератури, удосконалення стилістичних знань, умінь і навичок.	6	10
17	Позакласна робота з мови, її зміст та основні форми. Елементи наукового дослідження у позакласній роботі. Наукова робота учнів, її організаційно-педагогічне забезпечення та підтримка. Науково-дослідницька робота старшокласників.	6	8
18	Факультативні заняття з української мови, як засіб здійснення диференційованого навчання. Програми факультативних курсів, специфіка роботи на факультативних заняттях. Зміст та методика мовного гуртка.	6	10
19	Значення і форми методичної роботи вчителя-словесника, шляхи і засоби підвищення його кваліфікації.	6	6
20	Вивчення педагогічного досвіду, його систематизація та узагальнення. Ознайомлення з роботою методоб'єднання. Значення науково-методичних конференцій в удосконаленні професійної кваліфікації учителів української мови.	6	6

9. Індивідуальні завдання
(навчальною програмою не передбачено)

10. Методи навчання:

1. Лекція: інформаційна, проблемна, з елементами бесіди.
2. Наочні методи навчання (ілюстрування, спостереження).
3. Репродуктивні: відтворення, бесіда, ситуативне моделювання.
4. Проблемно-пошукові: самостійна робота, вирішення проблемних завдань.
5. Методи за логікою викладу змісту навчального матеріалу: аналіз, узагальнення, систематизація.
6. Методи стимулювання та мотивації навчання: дискусії (навчальні, пізнавальні), інтерактивні форми.
7. Практичні методи навчання (вправи).

11. Методи контролю

Усне опитування, термінологічний мінімум, письмовий індивідуальний контроль, тестові завдання, самостійна робота, контрольна робота, екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота				Підсум- ковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	50	100
Практичні заняття, лабораторні заняття – 5 (коэф. - 4)	Практичні заняття, лабораторні заняття – 5 (коэф. - 4)	Практичні заняття, лабораторні заняття – 5 (коэф. - 4)	Практичні заняття, лабораторні заняття – 5 (коэф. - 4)		
		Контрольна робота – 15			
Самостійна робота – 3 (коэф. - 5)	Самостійна робота – 3 (коэф. - 5)	Самостійна робота – 3 (коэф. - 5)	Самостійна робота – 3 (коэф. - 5)		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	<i>Зараховано</i>
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	<i>не зараховано з можливістю повторного складання</i>
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	<i>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

13. Методичне забезпечення

Програма «Українська мова. 5-11 класи», навчально-методичний комплекс дисципліни, дидактичний матеріал, система завдань і вправ до різних розділів шкільного курсу мови, тестові завдання, методична папка до педагогічної практики.

14. Рекомендована література

- Будій Н. Психолого-педагогічна підтримка креативності учнів на уроках української мови у ході виконання творчих завдань. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 1. С. 46-49.

2. Гайдаєнко І. Формування комунікативної компетентності на уроках української мови і літератури. *Педагогічні науки*. 2011. Вип. 59. С. 80-84.
3. Глянєнко К. Розвиток комунікативних здібностей учнів на уроках української мови. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Сер. : Педагогічні науки. 2014. Вип. 132. С. 138-141.
4. Голокоз Н. Використання тестових технологій на уроках української мови для підвищення якості навчальних досягнень учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 2. С. 38-41.
5. Горошкіна О.М. Сучасний урок української мови: від планування до проведення. Харків: Основа, 2010. 111 с.
6. Горошкіна О.М. Формування мовної особистості учня / О.М. Горошкіна, О.С. Кузьмішина, Н.В. Мордовцева, А. В. Нікітіна та ін. Луганськ : СПД Рєзніков В.С., 2009. 304 с.
7. Грибан Г.В. Практикум з методики викладання мови: навч.-метод. посіб. Київ: Кондор, 2010. 160 с.
8. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. *Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України*. 2004. № 1–2. 64 с.
9. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Академвидав, 2004. 352 с.
10. Діденко Т. Організація роботи з обдарованими учнями на уроках української мови і літератури. *Рідна школа*. 2014. № 10. С. 25-31.
11. Дмитрієва І. Збагачення словникового запасу учнів спеціальної школи на уроках української мови. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2015. Вип. 10. С. 56-61.
12. Дороз В.Ф. Методика викладання української мови: навч. пос. Київ: Центр навч. літ-ри, 2008. – 176с.
13. Жулева Л. Упровадження інноваційних, інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови та літератури. *Педагогічні науки*. 2011. Вип. 60. С. 356-362.
14. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Київ: Ленвіт, 2003. 261 с.
15. Караман О.С. Методика викладання української мови в гімназії. Київ : Ленвіт, 2000. 272 с.
16. Кардаш Л. Лінгвістичні, психолого-педагогічні та лінгводидактичні засади розвитку зв'язного мовлення школярів на уроках української мови. *Молодий вчений*. 2017. № 5. С. 360-364.
17. Кілочок В. Використання ІКТ на уроках української мови й літератури та у виховній роботі класного керівника. *Таврійський вісник освіти*. 2016. № 4. С. 226-231. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tvo_2016_4_44
18. Кобцев Д.А. Українська мова. 5-7 класи: критерії оцінювання, тестові завдання, дидактичні матеріали, методичний коментар, соціокультурний принцип систематизації текстів. Харків: Вид. група «Основа», 2007. 256 с.
19. Коваль Г.П. Методика викладання української мови. – 2-е вид., допрац. та доповн. / Г.П.Коваль, Н.І.Деркач, М.М.Наумчук. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
20. Козир М. Аргументація як інтелектуально-комунікативна діяльність учнів 5-7 класів на уроках української мови. *Наукові записки Вінницького*

- державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія. 2014. Вип. 41. С. 42-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_pp_2014_41_10
21. Концепція профільного навчання в старшій школі. *Освіта України*. № 42. 10 червня 2003 р.
 22. Копусь О. А. Дидактична стратегія як проект керованої діяльності підготовки майбутніх магістрів-філологів. *Наука і освіта*. № 1. 2011. С. 47–50.
 23. Копусь О. А. Застосування активних методів навчання у формуванні фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів. *Наукові записки : науковий збірник*. Київ : НПУ імені М. М. Драгоманова, 2012. Вип. CIV(104). С. 102–111.
 24. Копусь О. А. Концептуальні підходи до розроблення змісту й організації процесу формування у майбутніх магістрів-філологів професійної мовленнєвої компетенції. *Українська мова і література в школі*. № 2 (88). 2011. С. 46–51.
 25. Копусь О. А. Теоретичні засади формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів у вищому навчальному закладі: монографія. 2012. 429 с.
 26. Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій [Електронний ресурс]. Режим доступу: [www. URL: http://ualib.com.ua/br_6601.html](http://ualib.com.ua/br_6601.html)
 27. Криворученко С. Виховання учнів на уроках української мови та літератури засобами літературного краєзнавства. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки*. 2017. № 3. С. 224-230.
 28. Культура наукової української мови: Навч. посібник / За ред. Л. Мацько. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2008. 252 с.
 29. Кучеренко І. Мотиваційний компонент – важливий структурний складник сучасного уроку української мови. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2013. № 2. С. 85-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpbdpu_2013_2_16
 30. Кучеренко І. Цілевизначення як основа проектування сучасного уроку української мови. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна*. 2013. Вип. 40. С. 209-213.
 31. Кучерук О. А. Самостійна робота студентів з методики української мови: Метод. посіб. Житомир: Поліграфічний центр ЖДПУ, 2001. 91с.
 32. Лещенко Л. Особливості роботи з текстом на уроках української мови за компетентнісним підходом. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки*. 2016. № 1(1). С. 79-85. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2016_1\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2016_1(1)_16)
 33. Мандрик Н. До проблем сучасного уроку української мови. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2014. Вип. 8. С. 139-142.
 34. Методика навчання рідної мови в середніх навчальних закладах / За ред. М.І. Пентилюк: Підручник для студентів. Київ: Ленвіт, 2000. 264 с.

35. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / кол. авт. за ред. М. І. Пентилюк ; М. І. Пентилюк, С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна та ін. Київ : Ленвіт, 2009. 400 с.
36. Мордовцева Н. Навчання учнів текстової діяльності на уроках української мови. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2013. Вип. 20. С. 150-154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2013_20_39
37. Нагрибельна І. Методика навчання лексики на уроках української мови. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 402-405.
38. Нетрадиційні уроки. Українська мова. 5-12 класи / Укладач Л.І. Нечволод. Харків: Торсінг Плюс, 2008. 256 с.
39. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника : монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 338 с.
40. Омельчук С. Проблемно-пошукове навчання морфології української мови. *Нова педагогічна думка*. 2012. № 3. С. 83-87.
41. Остапенко Н. М. Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2008. 330 с.
42. Остапенко Н. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : навч. посіб. Київ: Академія, 2011. 248 с.
43. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І. А. Зязюна. Київ : СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
44. Пентилюк М. І. Сучасний урок української мови. Харків : Основа, 2007. 176 с.
45. Плиско К.М. Теорія і методика навчання української мови в середній школі. Харків, 2001. 114 с.
46. Правова Н. Значення аудіювання на уроках української мови під час усного практичного курсу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2012. № 24(2). С. 56-60. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_24\(2\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_24(2)_10)
47. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах. Київ: Ленвіт, 2003. 302 с.
48. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Рідна мова. 5-12 класи. Київ, 2007. 176 с.
49. Радишевська М. Українська мова. *Новий довідник. Українська мова і література*. – 5-е вид. Київ: Вид-ча фірма «Казка», 2008. С. 5-444.
50. Роїк О. Розвиток та збагачення словникового запасу школярів у процесі їх ознайомлення з поняттями синоніми та антоніми. *Прикарпатський вісник НТШ. Серія Слово*. 2014. № 2. С. 22-33.
51. Семенів Н. Особливості використання електронного підручника на уроках української мови. *Проблеми сучасного підручника*. 2016. Вип. 16. С. 384-392. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2016_16_36
52. Семенов О.М. Культура наукової української мови і літератури : навч. посіб. Київ: Академія, 2010. 216 с.
53. Семенов О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : монографія. Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.

54. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: Монографія. – Черкаси : Вид. Вовчок О. Ю., 2006. 328 с.
55. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах : навч. посіб. для студентів-філологів. Київ: Ленвіт, 2011. 291 с.
56. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.
57. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / Пометун О. І, Пироженко Л. В. За ред. О. І. Пометун. Київ, 2004. 192 с.
58. Токаренко О. Використання міжпредметних зв'язків на уроках української мови та літератури в загальноосвітньому навчальному закладі художньо-естетичного профілю. *Естетика і етика педагогічної дії*. 2015. Вип. 11. С. 72-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eepd_2015_11_9
59. Цінько С. Роль ТЗН і комп'ютерних технологій у розвитку професійно-творчого потенціалу майбутніх учителів-словесників. *Українська мова і література*. 2005. №1. С.40–42.
60. Шелехова Г. Формування мовної особистості як умова мовленнєвого розвитку учнів основної школи на уроках української мови. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2013. С. 543-552.
61. Шубак Г. Використання організаційних форм навчальної діяльності учнів на уроках української мови у класах з малою наповненістю учнів. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsev_2012_2012_70
62. Ясак Т. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів 9 класу на уроках української мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія*. 2010. №2. С. 43-47. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Potip_2010_2_11

15. Інформаційні ресурси

http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/
<http://subject.com.ua/lesson/mova/>
<http://gorodenok.com/конспекти-уроків/>
<https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-ukrajinskoji-movy-ta-literatury/>
http://getalosveta.blogspot.com/p/blog-page_40.html
http://ukrmogim.blogspot.com/p/blog-page_9409.html
http://filologinya2010.blogspot.com/p/blog-page_55.html
http://www.parta.com.ua/ukr/books/ukr_mova/
<https://academia.in.ua/?q=content/шкільні-підручники-з-української-мови>
<http://ukrlitera.ru/index.php/ukr-mova-ta-literatura/kalplanukr>
http://nico-ukr.at.ua/news/kalendarni_plani/1-0-3